

B

EXERCITATIO
M E D I C A
QVADRAGESIMA
SECVND A:

In alma Argentoratensium Aca-
demia proposita:

PRÆSIDE
MELCHIORE SEBIZIO,
Doctore ac Professore Medico:
& Reipubl. Physico constituto:

Respondente
MICHAELE RUPERTO BESLERO,
Norimbergensi.

ARGENTORATI,
Typis exscribebat Joannes Andrea.

Anno M. DC. XXVII,

V I R O

Nobilissimo, Clarissimo & Excellentissimo,

DN. GREGORIO
QUECCIO, PHILOSOPHO
ac Medico experientissimo, Promotori &
Fautori, eâ quâ par est observantiâ colendo

*Medicinales hasce positiones, gratis
datis ergo*

D. ac Consecrat

Respondens

PROBLEMA I.

Sitne conceptio attractio tantum atq; retentio seminis : an vero propria & peculiaris quadam uteri actio ? Fernelius l. 7, *quod 104.* c. 8. conceptionem negat tantum attractionem & retentionem seminis esse. Etenim non raro, inquit, avidus uterus semen attraxit, quod diu continere non potuit : sed biduo, aut triduo sivit alabi. Et quandoq; illud diutius reservat : sed inutiliter : ut fieri videmus in mola : qua tamen conceptio vera non est. Hujus enim mole opprimitur & laborat, perinde ut ventriculus cibo gravi & immutabili, quem tamen traxit ac continet. Vult autem, *solam* propriam ac peculiarem uteri esse actionem, qua seminis potestas excuscitetur, & instum sibi minus re ipsa obeat atq; exequatur. Quemadmodum enim, ait, terra ferax & fecunda exceptum semen suo calore fovet, deinde excitat & ad parturiendum impellit : sic uterus fecundus ingenita vi, qua nulli alteri parti est concessa, sopitam seminis vim & delitescentem in eo potestatem excirat, & ad agendum extimulat, ut energia fiat & dicatur. Fernelio subscribit Andr. Laurentius l. 8. anat. c. 4. qui & ipse conceptionem statuit excuscitationem & deductionem in actum de natura & essentia conceptionis proprie non esse : sed tantum *tab-* *perov* aliquod. Semine quippe apprehenso atq; retento, fit, ut a calore uteri sopita & delitescens illius *diva* in actum erumpat.

Quemadmodū enim formatio, nutritio & accretio infantis con-
 sequentia sunt mediata attracti retentiq; seminis: sic exsuscita-
 tio virium in semine latitantium immediatum ejusdem est con-
 sequens. Proxime enim retentum semen sequitur. Longius au-
 tem abest formatio, nutritio & accretio: quia non sunt, nisi se-
 men prius sit actuatū. Distinguendum igitur inter antecedentia
 & consequentia conceptionis, & conceptionem ipsam. Con-
 ceptionem antecedit seminis virilis emissio, emissiq; attractio.
 Eam verò consequitur, actuatō. Ipsa autem retentio concep-
 tionis appellationem propriè meretur. Probat hoc nominis ratio: pro-
 bātq; rei eventus. *Ἐλάλησι* enim ἀπὸ τῆ συνλαβῆς αἰσίου dicitur, quod
 concipere & comprehendere significat: quam derivationem licet
 Galenus l. 1. de sem. c. 2. mulieribus ferat acceptam: eam tamē
 calculo suo confirmat. Nam qua semen excernunt, non concipi-
 unt: qua verò illud retinent, concipiunt & impragnantur: &
 ab hâc comprehensione ac retentione mulieres compositi sui facere
 solent initium. Fernelij argumenta parum probare videntur.
 Concedimus, attractum semen aliquando non retineri: sed post
 viduum, aut triduum, effluere. Ideoque tū veram factam
 esse conceptionem negamus: aut si maximè conceptio appel-
 landa sit, brevi solum temporis spatio eam durasse asserimus.
 Quod si semen diu quidem retineatur, sed inutiliter: nihilominus
 factam esse conceptionem dicimus: etsi vanam atq; irritam. Nam
 retentio seminis, ex quo mola nascitur, etiam conceptio est: licet
 rei sit inutilis.

II.

Vtrum conceptio & impragnatio sint unum & idem:
 & quæ sint necessaria, ut bona fiat conceptio? Ad prius qua-
 situm respondemus, tametsi cōceptio & impragnatio, (*σύνλαψις καὶ
 ἰμπρῆσις*) sæpe ab authoribus pro vnâ eadēmq; re accipiantur: reve-
 rā tamen diversa esse. Illa enim præcedit: hæc sequitur. Illa est se-
 minis: hæc illius, quod ex semine generatum. Illa primis fit die-
 bus: hæc durat usq; ad partum. Illa solvitur ex cōu, effluxione:
 hæc *ἐμπερισησίου*, abortu. Sic enim *διασπῆξις*, corruptiones, qua *ἡς*,
 quæ

que conceperunt, & imprægnatæ sunt, quandoq; accidunt, Hip-
 pocrates l. de septim. partu, & Aristoteles l. 7. hist. an. c. 3.
 appellant. Ex quo enim $\rho\omicron\upsilon\sigma\omicron$ est, sive $\sigma\alpha\iota\sigma\upsilon\alpha\lambda\omicron\varsigma$, seminis: $\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\theta\epsilon\rho\upsilon\delta$
 verò fœtus, sive embryonis; tùm imperfecti, tùm perfecti atq; absoluti.
 Illa accidit intra diem septimū: hic reliquo tempore, quo, quod cõ-
 ceptum est, non amplius fluidum: sed solidum existit: & tribus
 insignitur nominibus. Vocatur enim $\nu\omicron\upsilon\mu\alpha$: cùm adhuc valdè est
 rude & informe: $\epsilon\upsilon\delta\epsilon\upsilon\omicron\upsilon\varsigma$, cùm delineationem & adumbrationem
 quamdam partium habet: deniq; $\sigma\alpha\iota\delta\iota\omicron\upsilon\tau\alpha\iota\kappa\epsilon\gamma\omicron\varsigma$, cùm perfectam
 membrorum discrecionem & confirmationem adeptum. Nam
 Galenus l. 1. de sem. c. 9. totum formationis opus 4. distinguit
 temporibus: ut suo loco latius explicabimus. Ad posterius dici-
 mus, ad felicem conceptionem & imprægnationem duo potissimū
 requiri: convenientem materiam, & locum aptum atq; idoneum.
 Materia duplex est: altera generationi partium solidarum: altera
 constitutioni partium carnosarum, & utrarumq; nutritioni di-
 cata. Illa semen est sexūs utriusq;: quod in quantitate debet esse
 sufficiens: in qualitate benè temperatum. Hæc sanguis est men-
 struus: cujus similiter & justa quantitas, & proba qualitas requi-
 ritur. Locus uterus est: quem decet esse repurgatum, seminisq;
 appetentem. auidèq; hoc ipsum è cervicè propriâ trahentem, &
 tractum undiq; amplectentem ac continentem, connivente in
 tum orificio inferiore. Ad hæc benè temperatum. Nam quæ frì-
 gidos ac densos habent uteros, inquit Hippocrates aphor. 62. l. 5.
 non concipiunt. Et quæ præhumidos habent, gravidari nequeunt.
 Extinguitur enim in ipsis genitura. Et quæ sicciores ac æstuosos.
 Nam alimenti defectu semen corrumpitur. Quæ verò ex utraq;
 oppositione moderatam nactæ sunt uteri $\kappa\epsilon\tau\iota\upsilon$, ea fecunditate
 valent.

III.

An uterus vim aliquam habeat agendi in generatio-
 ne & formatione fœtus? Clarissimus Fernelius l. 7. $\phi\upsilon\sigma\iota\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\kappa\omicron\varsigma$
 c. 8. scribit, uterum semen attrahere, attractum continere, &
 contentum concipere: haud secus atq; ventriculus tractum con-
 tentum.

centumq; alimentum conficit. Ut enim subdit idem, concoctio
ventriculi: sic conceptio uteri propria est actio. Et Andreas
Laurentius l. 8. anat. c. 4. ait, *κίνα, sive κίνω, esse vivificatio-*
nem seminis fecundi ad formandum fetum, qua à proprietate u-
terini corporis pendeat. Quae dicta si secundum literam intelli-
gantur, innuere certe videntur, uterum non exiguas vires ad ge-
nerationem hominis obtinere. Nam si uterus ventriculo similis est
in eo, quòd, quemadmodum hic alimentum conficit, ex eoq; chylū
gignit: sic ille contentum semen concipiat: sequitur sanè, non par-
vas illius vires esse in generando & formando fetu: quia maxi-
mæ sunt ventriculi in procreando chylo ex assumpto cibo. Rursus,
si idem organa uteri semen vivificat, uti credit Laurentius, ge-
nerationis & formationis causa erit propterea, quoniam vis pla-
stica animæ facultas est, & ab idem organa uteri dependet. Quod
autem causi est cause, id etiam causa est causati. At uteri organis
causa est virtutis plastica, quæ fetum fingit. Semen enim vivifi-
cat, uti dictum. Ergo etiam causa est ipsius causati, generati scil-
icet, formati. Verùm nos non tam ad id quod, quam ad id quod
causatur tantorum virorum respiciendum arbitramur. Nil enim aliud
innuere videntur, quàm quòd uterus suo calore semen in actum
deducat, virèsq; illius sopitas ac delitescentes excuset. Propte-
rea Fernelius illum terræ assimilat. Quemadmodum enim terra
ferax & fecunda exceptum semen suo calore fovet: deinde exci-
tat, & ad germinandum impellit: sic uterus calore suo latitantem
in semine potestatem excitat, & ad operandum instigat. Ad pro-
blema ergo respondemus, concurrere uterum ad generationē
& formationem fetus, non ut causam principalem, neq; ut cau-
sam adjuvantem: quia eam non operatur vi suâ, h. e. sibi inha-
rente: sed partim ut causam sine quâ non: partim ut causam indi-
rectâ & accidentariam. Cum enim locus sit, in quo variæ seminis
mutationes fieri debent: sine loco autem nullus celebrari motus
possit: rectè causa sine quâ non statuitur. Talis enim cause nomer-
meretur qualibet conditio & circumstantia ad causari production-
em necessaria: etiam si nullam vim causandi per se habeat. Quia
verò

verò primùm fœmineum semen excipit : masculèum autem, ex propriâ cervice trahit, & in sinum suum recondit : deinde ambo semina congregat atq; consociat : tertio ea retinet : quatenus, ut Galenus l. 3. de nat. fac. c. 3. & l. 1. de sem. c. 2. loquitur, sese contrahit, & miscellam seminum undequâq; comprehendit, ac orificium interius ad eò arcè claudit, ut, ne specilli quidem mucronem admittat : quarto latentes seminum divitiis suscitât, & quasi in apertum profert : ideo non immeritò causa generationis & formationis indirecta & accidentaria appellatur : quia nisi hæc præstaret, generari & formari fœtus nunquàm posset.

IV.

Quæ sint conceptionis & impregnationis signa ? Nôsse impregnationem & conceptionem summè necessarium est : non solum propter mulieres, quæ iudicium & sententiam Medicorum sæpè expetunt : sed etiam eam ob causam, ut Medicus agrotantibus tuto medeatur. Signis autem impregnatio ad sui dignotionem medius & postremis mensibus opus non habet. Opus habet tantum primis. Hippocrates tradit varia. Libro $\alpha\epsilon\gamma\iota$ $\gamma\omicron\upsilon\upsilon\varsigma$ scribit, conceptus signum esse, si semen à coitu manserit intus in utero, non effluxerit. Libro $\alpha\epsilon\gamma\iota$ $\phi\omicron\upsilon\varsigma\omega\tau$ $\alpha\alpha\delta\epsilon\upsilon$ suppressionem ponit menstruorum. Libro de carnibus ait, ex relatione mulierum se habere, conceptionem factam esse, si mulier horreat, caleat, strideat dentibus, convulsionemq; patiatur, tum in articulis, tum in corpore toto : deniq; si uterum torpor ac segnitie occupet. Libro de superfoet. & libro de sterilib. inquit, impregnatas oculos habere distractos & cavos; album in oculis apparere lividius : faciem fœdari maculâ solari : ventriculum aversari cibos, & vinum : orificium ventriculi sentire morsus ; os salvâ abundare. Libro 2. prœphet. ait, gravidis generari lac in mammis. Aphor. 51. sect. 5. tradit convensionem, sive constrictionem oris uteri. Quod signum Galenus in comment. dicit esse maximum : & deprehendi posse asserat, si obstetrix digitum immittat. Statim enim cum uterus semen excipit, totum sui interius spatium

spatium contrahit, & orificium claudit. Clauditur quidem etiam
praesente tumore & phlegmone: sed tum durum est. Aphor. 61. f. 5.
asserit, praegnantem esse mulierem, si menstrua purgationes, sine
tamen horrore & febre, retineantur, cibique, accedat fastidium. A-
phor. 41. sect. ejusdem hanc dat *δοξασίαν*: si scire velis, an mu-
lier conceperit, dormitur a aquam mulsam potui dato: & si ven-
tris tormina patiatur, concepit: sin minus, non concepit. Aliam
docet 1. de steril. ex aniso subtilissime trito, cum melle, modicag,
aqua, ut mel diluatur, ante somnum exhibito. Nam si tormina
circa umbilicum sentiat, praegrans est: sin minus, non est. Causam
dat Galenus in com. quia mulsula haec cruda est & flatuosa. Itaq;
flatu retenti intestina distendunt, & tormina excitant. Reti-
netur autem ob contractionem intestinorum: quae contrahuntur,
tum quia contractus uterus: (concepisse enim praesupponitur.)
tum quia ventriculus cibo distentus. Vult enim, paritorem offe-
rendum esse femina ventre pleno, h. e. ubi coenata est, & cubitum
ire cupit. Galenus quaedam alia facta conceptionis signa habet.
Nam 1. de fem. c. 2. fatetur, cognovisse se ex mulieribus, eas
concepto semine quandam in utero motionem sentire, quae ute-
rum convellat & in se contrahat. Et 1. 3. de nat. fac. c. 3. monet,
mulieres pro certo habere, econceptisse se & gravidas factas esse, si
& orificium matricis citra phlegmonem, aliumve affectum, con-
niveat, & sentiat primis diebus, potissimum eo ipso, quo semen
conceperunt, quidam contractionis motus. Aristoteles 1. 7. hist.
an. c. 3. mulierem concepisse docet, cum statim a *συνουγία* conjugali
locus siccescit. Indicium enim est, sperma mansisse intus. Addit
& ex Hippocrate suppressionem mensium, & generationem lac-
tis, & plenitudinem, sive amplitudinem, *τὸν κατὰ τὸν ἰλιον*: quae
tamen in gracilibus est evidentior magisq; conspicua, itemq; *τὸν*
ἐπιβόρυν, inguinum. Avicenna 1. 3. Canon. fem. 21. tract. 1. c. 11.
longum recenset signorum catalogum: quorum tamen aliqua jam
fuerunt narrata. 1. Est convenientia & concordantia seminis
masculi & feminini. 2. Tempus quidam succedens congressui
conubiali. 3. Suctionis cujusdam perceptio in capite virgae, cum
emittit

emittit sperma. 4. Inclinatio quadam ad sicci cum actum peregit.
5. Coniuentia orificij matricis, ut stylum non admittat. 6.
Elevatio oris ejusdem ad superiora & anteriora. 7. Contractio
oris, sine tamen duritie. 8. Suppressio mensium: vel parcius saltem
evacuatio. 9. Difficultas, que nonnunquam in mingendo se offert.
10. Tedium & fastidium coitus. 11. Semen non emittit, etsi rem
habeat cum viro. 12. Dolor, qui in coitu accidit sub umbilico, &
nausea. 13. Angustia pectoris. 14. Pigritia & gravitas corporis.
15. Malitia anima: (morositatem forsitan intelligit, & proclivita-
tem ad iram.) 16. Nausea. 17. Eructatio acida. 18. Horripilatio.
19. Cephalalgia. 20. Vertigo. 21. Caligo oculorum. 22. Palpitatio
cordis. 23. Depravatio appetitus, quam Picam vocant: presertim
post mensē primū, aut secundū. 24. Color citrinus albi in oculis. 25.
Cavitas oculorū. 26. Mellificatio palpebrarū. 27. Mineratio pupillæ.
28. Alteratio coloris in facie. 29. Phantasia & impressiones alienæ:
eā plures & vehementiores, cum gestatur femella. 30. Sedatio do-
lorum dorsi & coxarū, qui prius vexabāt: idē propter caliditatē
matricis: qui tamen in partu redeunt. 31. Alteratio corporis: (glossa
habet, mammillarum.) Moles enim, substantia & color earum mu-
tatur. 32. Urina in principio imprægnationis est citrina, vergens
ad subalbedinem: (glossa habet glaucedinem: alia plumbeitatem,
vel fuscedinem.) In medio ejus volitat aliquid, quod carptæ lane
flocculos refert. Est quoq; imprægnationis signum urina substantiæ
pura, cui aliquid innatat, quod est simile nubi. Certius signum est,
quando in eā conspiciuntur veluti grana ascendentiæ & descen-
dentiæ. In fine imprægnationis apparet rubedo in eo loco, in quo
apparuit in principio ejus subalbedo, sive glaucedo. Turbatur
quoq; urina, quando movetur matula. Non turbatur, cum mu-
lier est in principio gestationis. Ultimo dignoscit etiam impre-
gnationem per experimenta. Primum est, quod Hipp. proposuit
aphor. 41. s. 5. de Melicrato: dicitq; certum esse, nisi in ijs, que
asueverunt illius potui. Secundum ejusdem est Hippocratis a-
phor. 59. s. 5. Mulierem enim veste praligatam & undiq; obvo-
lutam subter suffiri jubet: ac si odor corpus pervadere videatur ad
nares

nares & os usq; minimè prægnantem iudicat. Tertium est istud.
Rejuna femina allium supponit, & indormire eam allio consulit:
siq; saporem & odorem allij in ore ejus sentiat, liberam eam pro-
nunciat. Quæ duo experimenta etiam Aëtius tetr. 4. ferm. 4.
c. 7. tradit. Suffitum autem parat ex resinâ, & infernas partes
vestimentis probè tegit, vaporemq; per infundibulum in puden-
dum immittit. Allium verò sumit decorticatum, idq; lana in-
voluit, & in formâ pefi muliebri sinui applicat. Capite v. 8. ea-
dem ferè signa conceptionis repetit, quæ potissimum ab Avicennâ
tradita: si scilicet ab obstetrice interrogata respondeat, se post concu-
bitum viri semen non effudisse, & in ipso coitus opere horrorem
quendam percepisse, & modico dolore circa pudendum ac umbili-
cum vexari: præterea si pudendi sinus & os arida sint: & uteri
osculum non durum, nec inflammatum: sed interiùs ac exterius
occlusum fuerit, & aliquantulum sursum progressum. Et si Vene-
ris appetentia languerit, & menses solito tempore non apparue-
rint. Si vena pectoris virere, & mamma intumescere incepe-
rint, & progressu temporis lac habuerint. Si cavitates oculorum
subpallide fiant. Si nigra macula in facie, & aliquibus lentigines
oriantur. Si colli pars anterior calidior: cervix verò frigidior
sentiatur. Si circa secundum mensem præter consuetudinem salsa
aut acida appetat. Quibusdam etiam os nimio humore madescit;
& ad agendum torpor adest: & aspectus languidus ac planè effæ-
minatus efficitur; & color ad albedinem ac pallorem mutatur,
pregresso plerumq; rubore: si femina viriliores fuerint. Circa
consuetâ item purgationis menstruæ tempora aggravantur præ-
gnantes, & mammae intumescunt, umbi difficulter movetur: ve-
sica rubens ac ignitum lotium cum dolore excernit, & suppresso-
rum mensium calor sinum ac cervicem uteri accendit. Quædam
horum idem Aëtius ibid. c. 26. pro re natâ memorat: scilicet, con-
strictione & siccitate orificij matricis: recessum illius à pudendo:
motu uteri post semen immisum, eumq; constrictorium: urine
stillicidium: quod præcipue patiuntur, quæ primùm concipiunt,
& quæ menstruas purgationes integre non exegerunt: quanquam
idem

idem etiã alijs usq; ad diem 7. aliquatenus accidat: picam post d. 7. sed obscuram: acidorum ac salforum desiderium: pallorem: vertiginem: somnos longiores: suppressionem menstruarum citra molestiam. Fernelius l. 6. *Method.* c. 17. pleraq; signa habet: quaedam tamen addit: quaedam intelligenter magis proponit. Addit conijciendum, mulierem concepisse, si ingeni oblectatione una cum viro, aut certè paulo post semen ejaculetur. Item, cum jam fetus loco dimoveri ceperit: quod quarto, aut quinto mense accidere cõsuevit. Addit & maculas faciei, easq; aut citrinas, aut lividas, aut lètigines referètes, quas nostra muliercule Kindesfleckè vocant. Urina insuper colorem citreũ, aut sublividum: substantiamq; crassiusculam ac subturbidam: qua leviter concussa bullulas, vel granula è summã coronã demittat. Innatans, aut subsidens crassiusculum quid, quod male coheret, & carpta lanae haud absimile est. Alij vomitiones adijciunt, qua matutino potissimum tempore molestare solent: vini fastidium: tumorem ventris, qui sensim fit major: dentiũq; dolorem. Excipiunt etiam urinam mulieris, cujus imprægnatio exploranda, vitro, eamq; in illo probè obturato per triduum asservant: postea per pannum lineum, aut sericeum, valde rarum, colant: in quã si vermiculi conspiciantur, ajunt, feminam concepisse: & quidem masculum, si vermiculi fuerint rubri: filiolum verò, si albi. Ex quibus patet, authores signa conceptionis petiisse, ab excretis, retentis, generatis, accidentibus quibusdam & symptomatibus, h. e. actionibus animalibus, vitalibus & naturalibus, partim diminutis, partim corruptis ac depravatis. Ex abundantè etiam addidisse dixerunt per experimenta. Nos vni signo minimè fidendum arbitramur. Ideòq; non distributivè singula: sed collectivè universa, aut saltem potiora, qua probabilia magis, quaq; in plerisq; observantur gravidis, ad diægnosim imprægnationis adhibenda censemus. Profitemur etiam, pleraq; ex traditis soxaginis, non verisimilia esse. Neq; omnia in omnibus: sed alia in alijs animadverti credimus. Fallacia etiam, incerta & dubia esse ea experimenta asserimus, qua in medicum allata. Cautè igitur, prudenter & circumspèctè de

factâ conceptione pronunciandum Medico: ne famam suam apud plebejos prostituat: neve gravidas, quas tales tamen minimè putat, pharmacis ledat: aut alias, que gravide non sunt, ipse autem pro gravidis habet, negligat: sicq. impietatis & homicidij inexcusabile crimen incurrat.

V.

Vtrum ex foliis urinæ inspectione certò dignosci possit imprægnatio? Expendenda quidem & alia essent signa, que tradita, inq. veritatem eorum inquirendum diligentius. Verum cum nullû putetur certius urinâ, nullûmq. sit frequentius, eam solum in præsentiarum examinabimus. Ex illâ enim Empirici quidam, velut ex tripode, ariolari & vaticinari minimè verentur: ut apud vulgus in majori sint autoritate & existimatione. Pro affirmativâ autem sequentiâ proferuntur argumenta. I. quia authores proprias & peculiare utero gerentium urinas describunt: quemadmodum constat ex problemate præcedenti. II. quia eventus prædictioni respondet. III. quia urina per omnia totius corporis vasa, & consequenter etiam ipsius uteri, diffusa est. Pro negativâ vero valent sequentiâ. I. quia neg. Hippocrates, neg. Galenus urinam statuerunt imprægnationis signum *διαγνωστικόν*. Tradiderunt quidem signa illius multa: sed urina nunquam meminereunt. Et plurima de præsaigijs ex urinâ protulerunt: sed nullibi, quod sciamus, dixerunt, eam conceptionem præfacere. II. quia eadem in omnibus gravidis non est: sed in diversis diversa. III. quia nihil commercij habet cum sætu & utero. Continetur enim illius materia in venis tantum & arterijs. IV. quia si qua peculiaris est in gravidis, ea similis est illi, que à mulieribus redditur, quibus menstrua sunt suppressa. Non enim aliam ob causâ in gravidis alteratur, quâ ob mensum suppressionem. Ob hanc quippe, primis præsertim mensibus, quibus fœtus est pusillus, ac propterea pauci alimenti indigus, calor à supersui sanguinis redundantia obruitur, concoctio leditur, appetitus deicitur, crudi succi succrescunt, sanguis evadit impurior; cuius tum fœtus facies

*faciei color, tūm symptomata alia, quæ præcedenti problemata
 recensita, signa sunt evidentissima. Mutato autem sanguine, fieri
 nequit, quin vehiculum ejus & comes individua, yrina, muta-
 tionem aliquam subeat. At conceptionis proprium signum non est:
 sed commune tantum, quod etiam in alijs, quibus vel menses re-
 tenti: vel vitiosi humores, partim ob pravam viscerum constitu-
 tionem, partim ob vitium malum generati, locum habet. Nam
 yrina crassiuscula, subturbida, citrea, & qua corpuscula flocculis
 carpta lane similia continet, non in solis gravidis: verum etiam
 in alijs, quæ crudos genuerunt humores, observatur. Haud ergo
 signum est proprium & certum. Atq; huic sententiæ nos quoq;
 subscribimus. Idenim proprium, certum & indubitatum signum
 est *diaprosider*, quod est *αχρῆσις*, & quo præsentem, signatum adest:
 quo absente, abest. At præsentem yrinam, quam descripserunt Ara-
 bes, non semper præsentem est imprægnatio: ut testatur experientia:
 (potest enim illius causa esse suppressio mensum, & proventus cru-
 dorum humorum: uti dictum:) nec eâ absente, absens est & im-
 prægnatio: quoniam multa, quibus viscerum est bonitas, & consue-
 ta vitium salubritas, & quæ primis mensibus per venas cervicis u-
 teri adhuc purgantur, yrinam mingunt, quæ ad sanarum quam-
 proximè accedit. Itaq; ad argumentum primum respondemus:
 describere quidem authores peculiare prægnantium yrinam: sed
 non omnes eam pro certo & indubitato signo habere: neq; omnibus
 in unum eum gravidis attribuere. Ad secundum. Vna hirundo
 non facit ver: nec quod per accidens fit, per se fieri credendum. Di-
 gnoscent quidem Empirici quandoq; imprægnationem: sed infinites
 etiam falluntur. Et si dignoscent, non ex solâ yrinâ digno-
 scunt: sed circumstantijs alijs. Quare imprægnationem non per se
 & directe: sed obliquè solum ex yrina inspectione venantur. Imò
 insulsi medicastri & agyrta, casu tantum: non arte & ratione,
 quandoq; verum ex yrinis dignoscent. Ad tertium. Materiam
 yrinae in vasis contineri concedimus, & per consequens etiam in
 vasis uteri. At fœtus in cavitate ejus continetur. Quid igitur
 lotio commercij cum fœtu? Est yrina earum tantum partium ve-*

rum signū, in quibus gignitur, & à quibus materiā generationis
sua accipit, & per quas transit, & in quibus asseruatur, & à qui-
bus expellitur: ut sunt hepar, vena, arteria, renes, ureteres, ve-
sica & vritbra. Nunquam ergo illi soli in dignotione impragna-
tionis fidendū: sed alijs etiā nitendum signis. At inquirunt qui-
dam vroscoopi, non urinam, qualis reddita, contemplandam esse:
sed spagiricā tractandam arte. Eā enim elici ex urinā illud, quod
impragnationis tempusior. Respondemus, laborare frustra vroman-
tas. Experientia quippe docet, eos falli & hallucinari: & ratio
dicitur, inauspicatō ^{ἐπιμαρτυρία} hic exerceri chymicā. Signum namq,
minime mutandum & alterandum, si signatum detegere debet.
Probat hoc pulsus, qui, si mutetur à pathematibus animi, disposi-
tionum cordis certus esse index non potest. Planum quoq, facit
urina: quæ, si alteretur à cibis, potibus & medicamentis, ni-
hil testari de venarum affectibus valet: sicuti neq, illa, quæ vesica-
lis & renalis dicitur: hoc est, quæ à vesica & renum agritudini-
bus mutata.

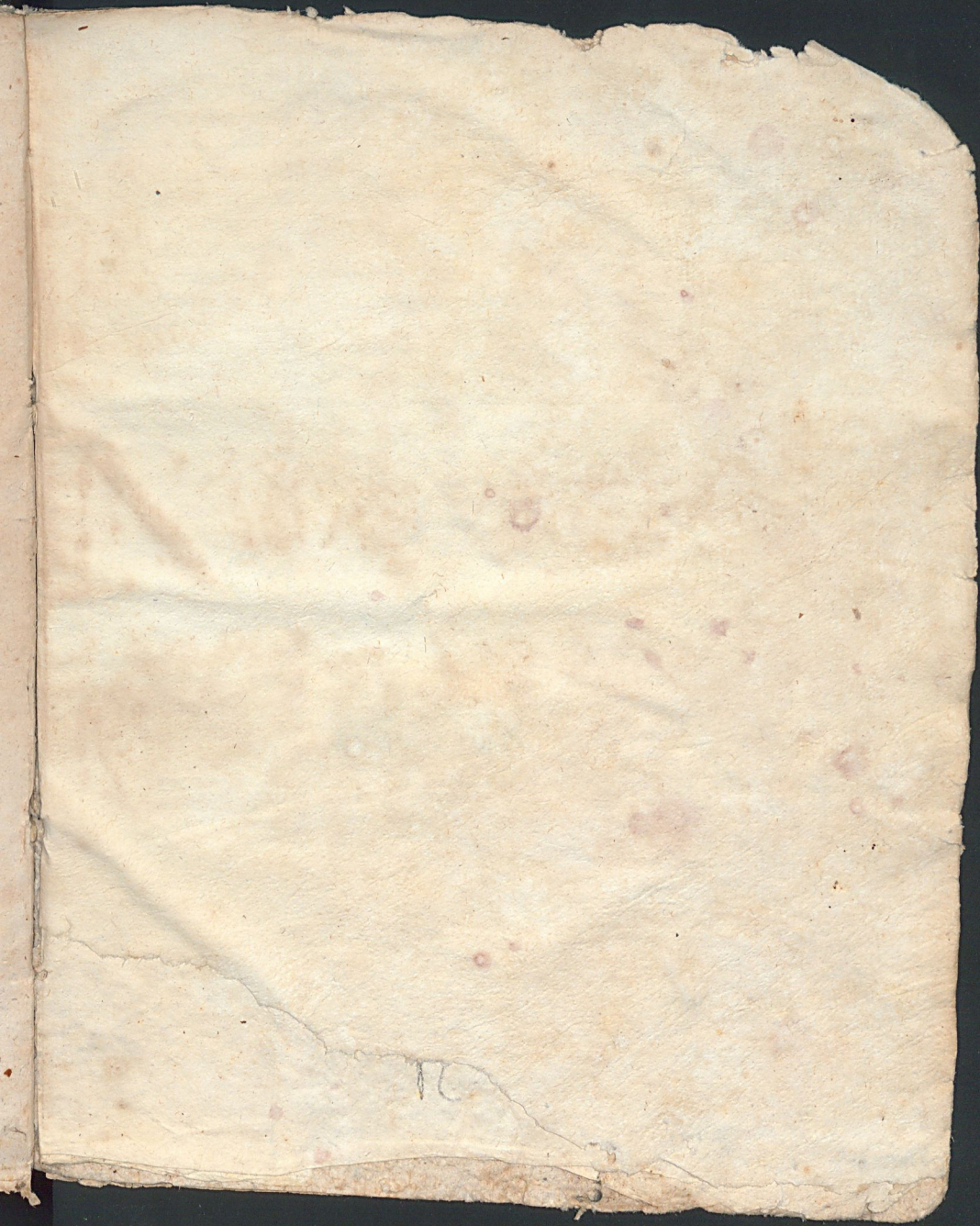
VI.

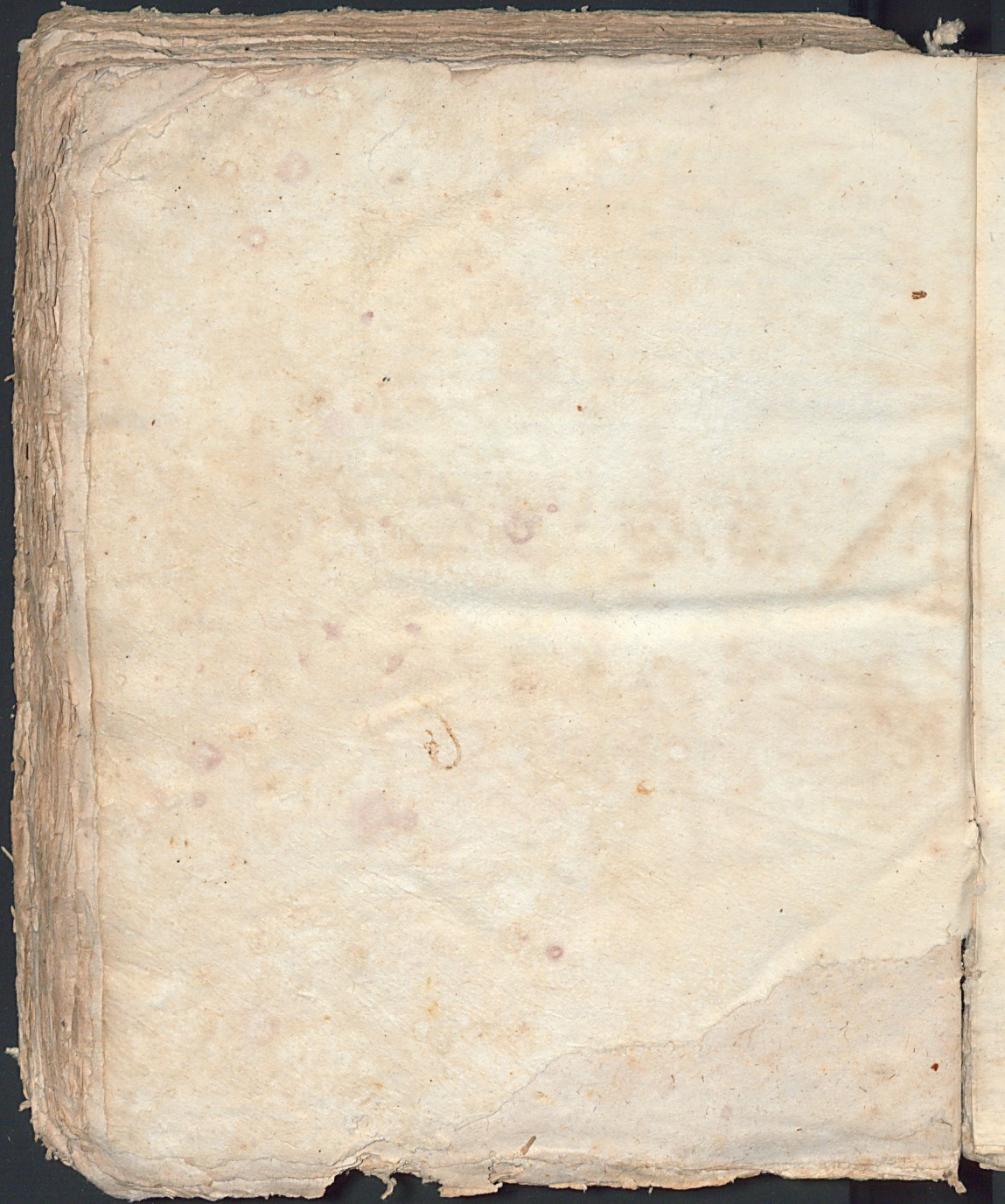
Num cognosci possit, mas an foemina utero geratur?
Curiositas muliercularū facit, ut sexū quoq, concepti fœtus digno-
scere cogatur Medicus. Sunt autē & hic quædam σοφισμοί: τεκμήρια, h. e.
certa & apodictica signa, συλλογιστικά & ἐπισημαντικά alicubi à Gal:
appellata, nulla. Hippocrates dicit aphor. 42. f. 5. gravidam
benè coloratam, gestare marem: decolorem verò fœminam. Ga-
lenus ait in comment. causam esse, quod mas sit calidior: fœmina
frigidior. Oportere autem mulierem rectè se gerere in vitæ ra-
tione, ut in maris gestatione benè colorata maneat. Conferri quoq,
debere hunc bonū malumve colorem scribit, cum colore mulieris,
quando non erat gravida. Ad se ipsam enim, non ad aliam, hoc no-
minè conferri debet. Idem Hippocrates aphor. 48. f. 5. ait, ma-
res dextrā uteri parte: fœminas sinistrā magis gestari. Galenus
in comment. & lib. 14. vñ. part. c. 7. & com. 2. in 6. epid. t.
44. causam dat duplicem: unam, quia dextra uteri pars, ob jeco-
ris

ris vicinatatē, calidior est. Merito igitur marem, qui calidior fæ-
minā, concipit. Alteram, quia dextrum uteri cornu, (si modo in
specie humanā cornu appellandū) semen purius & calidius effun-
ditur: in sinistro frigidius & aquosius. Vasa enim spermatica
ambo in dextro latere immediatē oriuntur à truncis vena cave
& arteria magna: in sinistro verò non item. Nam arteria
quidem spermatica prodit à trunco aorta: vena vero spermat-
ica ab emulgente ortum trahit: ac propterea semen adfert sero-
sius debiliusq., quod materia est fæmina. Hoc signum refert Gal.
com. 2. in 6. epid. t. 44. etiam tradidisse Parmenidem & Empe-
doclem. Sed & Aristoteles illud protulit l. 7. hist. an. c. 3. di-
xitq., certum non esse: cum multis ferentibus fæminam motus a-
gatur in dextro latere: & contrā in sinistro, gerentibus marem.
Id quod tamen s. minis potius qualitati, quā conditioi loci tri-
buendum. Hippocrates l. de steril. signum aphor. 42. s. 5. repe-
tit: eiq., adjungit novum: si, inquit, papilla sursum conversa sint,
masculum gestat gravida: si deorsum, fæmellam. *Δουμιασias* illas
2. quas addit, legendas relinquimus studiosis. Libro de nar. pu-
cri docet, marem citius, tertio scil. mense: fæminam verò tar-
dius, nimirum quarto demum, incipere moveri. Avicenna l. 3.
can. fen. 21. tract. 1. c. 13. præter colorem, locum & motum, qua-
dam ponit alia. Marem enim in se continet gravida, si in actioni-
bus suis sit agilior, hoc est, promptior & expeditior: si onus uteri
minus sit grave: si appetitus sanior: si leviora sentiantur acci-
dentia illa, qua alias imprægnatis accidere solent: si gravitatem
quandam percipiat in latere dextro: si mamma dextra magis tur-
geat sinistra: si plus lactis habeat, quā sinistra: si lac, quod emul-
ctum, sit crassum: non tenue & aquosum, quod statim diffluet:
si papillæ sint rubicundæ: si pulsus dexter plenior & vehementior
percipiatur: si prægnans è sede progressura dextrum pedem pri-
mum promoveat: cumq., erigitur, super dextrum brachium ful-
ciatur: si oculus dexter levioris velociorisq., motus sit. Fæmellam
contrā gestat, si signa hæc contraria apparuerint. Experimentum,
quod subnectit, legant studiosi privatim. Aëtius test. 4.
ferm.

ferm. 4. c. 9. eadem habet : sed addit in maris quidem gestatione
papille dextra molem majorem: venarum atq; arteriarum dextri
lateris tumorem evidentiore; earum præcipue, quæ sub lingua
sunt : pulsus dextra manus validiorem, velociorem, majoremq;
ac duriorẽ: quem dicit certissimum minimèq; fallax esse iudici-
um. In fœmine vero remissiora hæc sunt omnia: & papille insu-
per pallent: quas tamen Avicenna ad virorem, aut nigredinẽ in-
clinare dicit. Recentiores hisce signis adjungunt quedam alia.
Nam si mas conceptus, pupilla dextri oculi major est & splēdidior,
quàm sinistra. Arteria quoq; tempore magis sunt commota & tu-
mentiores quàm lateris sinistra. Est insuper gravida animo hi-
lari: lac maturè gignit: & mamma solidiores sunt. Sin concepta
fœmella, tristis est mater: mamma sunt flaccidiores, & pendula
magis: arteria temporum sinistra lateris magis cœntur: lac pro-
venit tardius. Habent & quedam experimenta. V. G. Infundantur guttæ aliquot lactis in urinam gravide. Si marem gra-
vit, fundum petunt. Si fœminam, nequaquam. Item, lac gra-
vida super vitrum spargatur, Soliq; exponatur. Si coëat,
& ut Avicenna loquitur, grana argenti vi-
vi, aut margaritas referat, maris est
index: si diffluet, fœmella.

F I N I S.

01 A 6570

ULB Halle
002 937 867

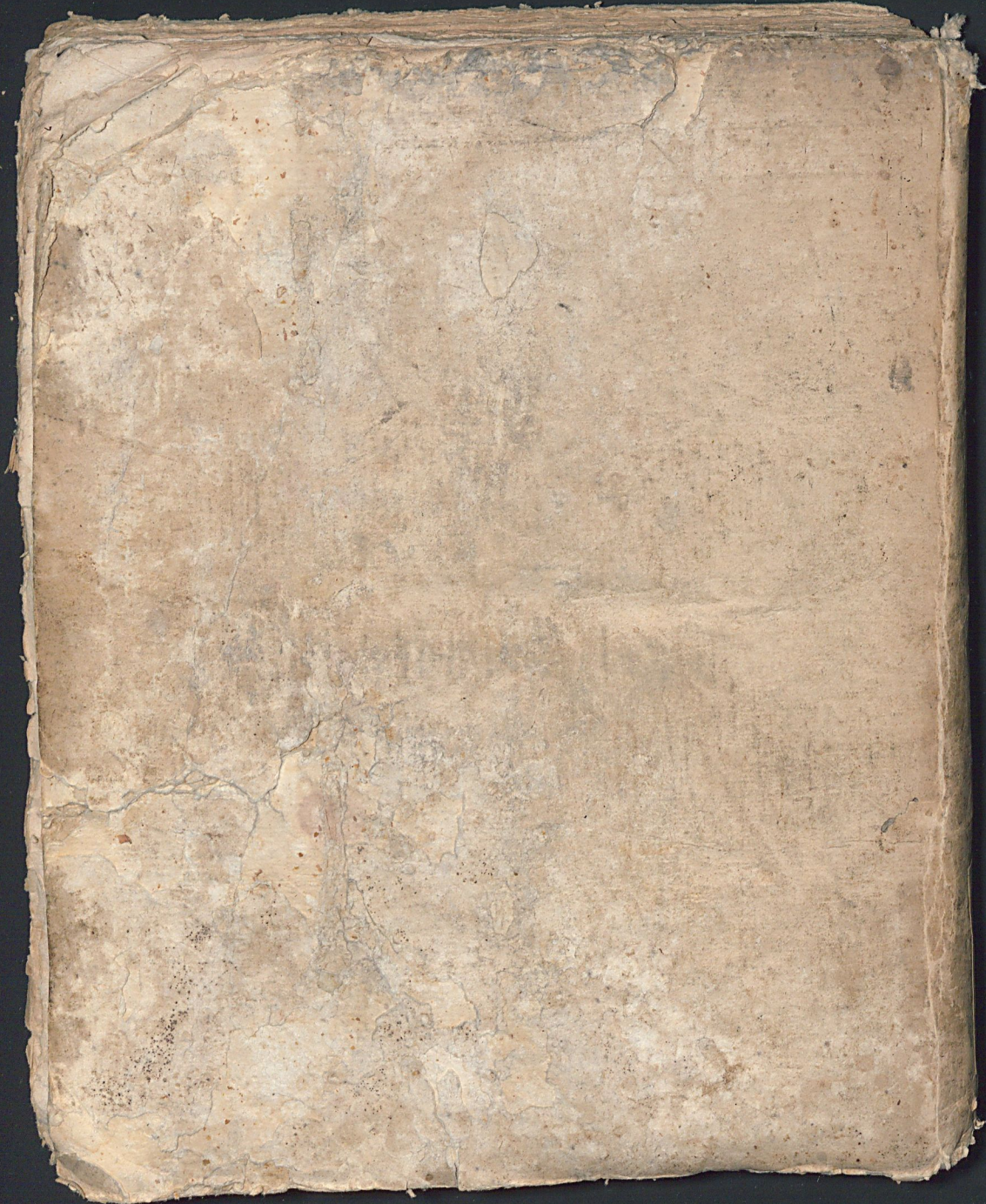
3

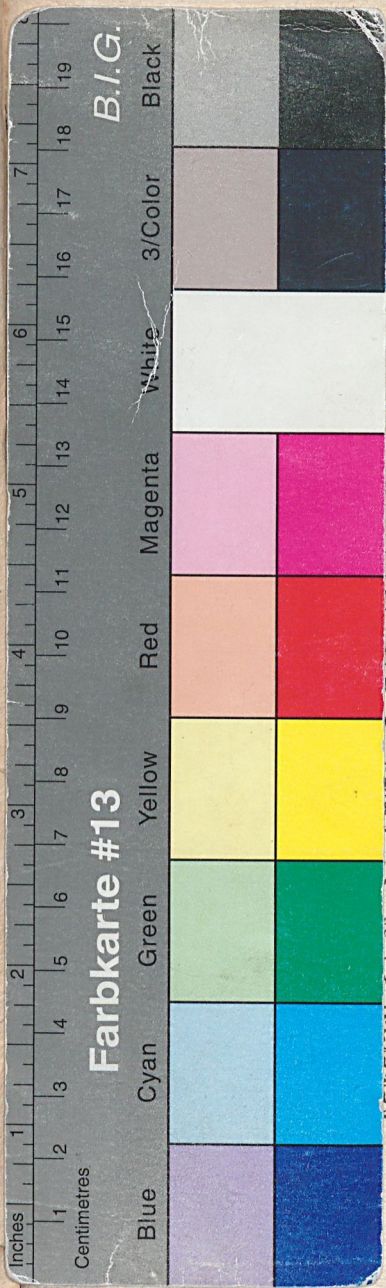

12

10/17

B.I.G.

Farbkarte #13

CITATIO
 O I C A
 RAGESIMA
 CVNDA:

entoratusum Aca-
â proposita:

P R E S I D E
 P R E S E B I Z I O,
 Professore Medico:
 Physico constituto:

ppondente
 P U P E R T O B E S L E R O,
 Rimbergensi.

M T O R A T I,
 ebat Joannes Andrea.

M. DC. XXVII.

27